

Agatha
Christie

ON ZƏNCİ BALASI

Tərcüməçi:
İlqar Fəhmi

QANUN NƏŞRİYYATI

Agatha
Christie

TEN LITTLE NIGGERS

Kiçik bir ada... Bir-birini tanımayan on qonaq... Naməlum ev sahibi... Bəs onları bura dəvət edən cənab kimdir? Qonaqların bunu araşdırmağa vaxtı yoxdur. Patefonda növbə ilə səslənən ittihamlar onların əl-qolunu bağlayır. Sanki hakim qarşısında – müttəhim kürsüsündədirlər. Əsl faciə də bundan sonra başlayır. Naməlum ev sahibinin ittiham etdiyi qonaqlar qəribə ardıcılıqla bir-bir qətlə yetirilir. Adada isə onlardan başqa heç kim yoxdur.

BİRİNCİ FƏSİL

1

Siqar çəkənlərçün nəzərdə tutulmuş birinci dərəcəli vaqonun küncündə əyləşmiş ucaboylu kişi – təzəlikcə istefaya çıxmış hakim Vorqreyv siqarın külünü barmağıyla çırparaq “Tayms” qəzetinin siyasi xəbərlər rubrikasını gözdən keçirirdi. Bir müddət sonra qəzeti kənara qoyub pəncərədən bayıra boylandı. Qatar Sommersetdən keçirdi. Hakimin hesabına görə, hələ iki saatlıq yolu qalmışdı.

Yolu seyr elədiyi müddətdə yenə də Zəncilər adası barədə qəzetlərdə yazılanları təkrar-təkrar fikrində götür-qoy edirdi. Ən əvvəl onu yaxta həvəskarı olan bir amerikalı almışdı və bu adanın Devon sahilinə yaxın, hündür bir yerində muasir üslubda malikanə tikdirmişdi. Amma əfsuslar olsun ki, milyonçunun sonuncu – üçüncü arvadı dəniz xəstəliyinə düşər olmuşdu, yırgalanmaya dözə bilmirdi, onunçün də

ərini məcbur etmişdi ki, adanı evlə birlikdə satsın. Və budur, qəzetlərdə adanın əlvən təsvirli satış elanı yerləşdirilmişdi. Sonradan maraqlı bir xəbər yayıldı ki, adanı cənab Onim adlı bir şəxs alıb. Bu xəbər qəzet yazarlarının təxəyyülünün işə düşməsinə səbəb oldu. Yazıldı ki, əslində Zəncilər adasını Hollivud ulduzu miss Qabriella Terl alıb, o istəyir ki, reklamlardan və reportyorlardan uzaq, sakit şəraitdə bir müddət istirahət eləsin. “Biz bi” qəzeti isə ehmallıca işarə vururdu ki, bu ada çox güman ki, kral ailəsinin yay üçün nəzərdə tutulan istirahət guşəsi olacaq. Mister Merriuderin isə qulağına çatmışdı ki, adanı gənc Lord L. alıb, özü də evlənəndən sonra bal ayını məhz bu adada keçirmək istəyir. “Conasu” qəzeti isə ısrarla bildirirdi ki, adanı Admirallıq idarəsi hərbi eksperimentlər keçirtmək niyyətiylə alıb.

Həqiqətən də son aylarda Zəncilər adası barədə yazılar qəzet səhifələrindən düşmürdü.

Hakim Vorqreyv cibindən bir məktub çıxartdı. Xətt çox pis olsa da, əsas məqsədi ifadə edən sözlər aydın oxunurdu: “Əziz Lorens, yüz ildir ki, sizdən xəbər tuta bilmirəm... Mütləq Zəncilər adasına gəlin. Çox gözəl yerdir. Yada salmalı o qədər şey var ki: köhnə vaxtlar... təbiətlə ünsiyyət... günəşlənmək... Qatar 12:40-da Paddinqton vağzalından yola düşür... Oukbridə sizi qarşılayacam... – və... imza. – Həmişə sizin Konstansiya Kalminqton”.

Vorqreyv xəyalən keçmişə qayıtdı və ledi Konstansiya Kalminqtonu son dəfə nə vaxt gördüyünü xatırlamağa çalışdı. Hə, təxminən yeddi, səkkiz il əvvəl... O vaxt ledi İtaliyaya getmişdi ki, həm təbiət, həm də kəndlilərlə ünsiyyətdə

olsun. Sonradan hakim eşitmişdi ki, ledi Suriyaya köçüb və orada yandırıcı qızmar günəş altında bədəvi ərəblərin həyatını öyrənir.

Hakim fikirləşirdi ki, bu cür sirr qatına bürünmüş bir adanı gizlincə almaq elə Konstansiyanın xasiyyətinə tam uyğundur. Hakim başını tərpətdi: o öz fikirlərindən razı qaldı, məntiqi həmişəki kimi qüsursuz idi. Elə bu fikirlər içində onu hiss olunmadan yuxu apardı.

2

Üçüncü dərəcəli vaqonda gedən Vera Kleytorn kürəyini oturacağı arxasına söykəyib gözlərini yummuşdu. Vaqonda ondan başqa daha beş nəfər var idi. Bu gün qatarda dəhşətli dərəcədə isti idi. Əlbəttə, belə havada bir müddət dəniz sahilində olmaq həddən artıq xoş olardı. Həqiqətən də bu işi uğurlu saymaq olardı. Adətən yayda onu işə dəvət edəndə çoxuşaqlı ailələrə düşürdü və uşaqlar bütün yayı onun burundan gətirirdilər.

Və budur, qəfildən məktub alır.

“Mənə sizi “bacarıqlı qadınlar” agentliyi məsləhət görüb. Onlar sizi yaxşı tanıyırlar, istədiyiniz məbləği deyin, mən hər şeyə razıyam. Mən sizi avqustun səkkizində gözləyəcəm. Qatar 12:40-da Paddinqton vağzalından yola düşür. Oukbric stansiyasında sizi qarşılayacaqlar. İndidən ilkin xərclər üçün beş funt sterlinq yollayıram.

Hörmətlə Anna Nensi Onim”.

Yuxarıda isə ünvan yazılmışdı: Zəncilər adası, Stikx-levn, Devon.

Zəncilər adası... Son aylarda qəzetlər ondan çox yazırdılar. Reportyorlar müxtəlif şayiələri araşdırır, həqiqəti öyrənməyə çalışırdılar. Buna baxmayaraq, deyəsən, onların yazdığında həqiqətin heç işartıları da gözə dəymirdi. Amma hər nəydisə, bu evi milyonçu tikmişdi və görünür ki, cah-cəlalına söz ola bilməzdi.

Təzəlikcə sona çatmış semestrdən sonra əməllicə əldən düşmüş Vera Kleytorn fikirləşirdi: “İkinci dərəcəli məktəbdə idman müəllimliyi o qədər də layiqli iş deyil. Heç olmasa babat məktəblərin birinə özümü sala bilsəydim...” Lakin birdən öz fikirlərini dəyişdi: “Yox, hər halda hesab eləmək lazımdır ki, mənim bəxtim gətirdi. İstintaq altında olmağım bioqrafiyama kölgə salacaqdı. Sonra da məni təhsil sahəsinə yaxın buraxmayacaqdılar. Yaxşı ki tam bəraət aldım”.

Xatırladı ki, müstəntiq son qərarında onun soyuqqanlığını və cəsarətini xüsusi qeyd eləmişdi. Hə, istintaq həqiqətən də əsl onun istədiyi kimi keçdi. Bundan yaxşı sonluğu heç arzu eləmək də mümkün deyildi. Missis Hamilton da ona qarşı çox mehriban idi. Bircə bu Huqo olmasaydı. (Yox, yox, o daha Huqo barədə düşünməyəcək. Hər halda çalışacaq ki, düşünməsin.)

İstiyə baxmayaraq, tükləri biz-biz durdu. İçindən təəssüf hissi keçdi. Yenə dəniz sahili... Yenə tanış mənzərə... Sirli qayalığa tərəf üzür, başı gah suyun altında yox olur, gah suyun üzünə çıxır... eyni görüntü dəfələrlə təkrar olunur. O, dalğaları rahatlıqla yararaq üzür, üzür...

Dəniz, isti dalğalar, günün altında sonu görünməyən saatlar və... Huqo. “Sevirəm” sözü dilindən düşmür... yox, Huqo barədə düşünmək olmaz. Qətiyyən olmaz...

Vera gözünü açıb üzbəüzdə oturan kişiylə baxdı. Uca boylu, xırda gözlü, sərt cizgilərə malik, dərisi gündən qaralmış...

Düşündü ki, bu kişi, deyəsən, səyahətlərdə çox olub, dünyanın çox yerini görüb...

3

Bircə baxış kifayət idi ki, Filipp Lombard qarşısındakı qız barədə təəssüratlarını formalaşdırsın: gözəl qızıdır, deyəsən, müəlliməyə oxşayır. Soyuqqanlıdır, deyəsən, lazımı olsa, öz təəssübünü çəkə bilər – həm həyatda, həm də sevgidə. Hə, deyəsən, onunla ciddi şəkildə məşğul olmağına dəyər.

Amma birdən qaşlarını çatıb fikirləşdi ki, yox, indi vaxtı deyil, əsas məsələ tapşırıqdır, onu qoyub qadınlara vaxt sərf etmək düz olmaz...

Maraqlıdır, görəsən, onu hansı işə görə dəvət ediblər?

Morris də o gün məsələni üstüörtülü dedi.

– Özünüz qərar qəbul edin. Lombard, istəmirsinizsə, götürməyin.

Filipp fikirli halda dedi:

– Deməli, siz yüz gineya pul təklif edirsiniz? – o, yüz gineya sözünü elə etinasızlıqla dedi ki, elə bil onunçün bu

boyda məbləğ əslində heç nə idi. Hərçənd Morris bilirdi ki, Lombardın vəziyyəti bu saat o qədər də ürəkaçan deyil, hələ bəlkə bu saat nahara eləməyə də cibində pul yoxdur. Pul məsələlərində onu aldatmaq mümkün deyil. Vəziyyəti adamın baxışlarından hiss edir. – Axı dəqiq bir şey demədiniz. Nə işdir, nə axtarmalı olacam?..

Cənab Ayzek Morris keçəl başını qətiyyətlə tərpətdi.

– Yox, mister Lombard, dəqiq bir şey deyilməyib. Bizim müştərimiz bilir ki, siz öz işinizdə yüksək səviyyəli peşəkarsınız, ona görə də mənə yüz gineya yollayıb tapşırdılar ki, sizinlə danışım. Razılaşırsınız, Devon sahilindəki Stikvell stansiyasına getməli, oradan Oukbricə yola düşməlisiniz. Oukbricdə sizi qarşılayacaqlar və Zəncilər adasına aparacaqlar. Müştərinin sizdən konkret hansı işi tələb etməsi yalnız orada bilinəcək.

– Nə qədər çəkəcək? – Lombard soruşdu.

– Ən uzağı bir həftəlik.

Bıqlarını dartışdıran kapitan Lombard mızıldandı.

– Ümid edirəm ki, qanunsuz bir şey olmayacaq. Mən belə sifarişlərə yaxın getmirəm.

Bu sözü deyən Filipp sınaıçı baxışlarla həmsöhbətinə baxdı. Mister Morrisin qalın dodaqlarında yüngül təbəssüm parlarsa da, ciddiyyətlə cavab verdi.

– Əgər sizə hansısa qanunsuz iş təklif eləsələr, imtina eləməyə tam ixtiyarınız var.

Onun gülüşü Lombardı əsəbiləşdirdi. Elə bil demək istəyirdi ki, sənin keçmişdə o qədər də qanunpərəst olmadığını bilməyən yoxdur.